

Vlaams
Parlement

ingediend op **1430** (2017-2018) – Nr. 3
28 februari 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Griet Coppé en Peter Persyn

over het voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe,
Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet

houdende wijziging van het decreet
van 20 januari 2012 houdende regeling
van de interlandelijke adoptie van kinderen

en over het voorstel van resolutie

van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe,
Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet

betreffende interlandelijke adoptie

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Documenten in het dossier:

1430 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Amendementen
1431 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door Katrien Schryvers bij het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen en bij het voorstel van resolutie betreffende interlandelijke adoptie.....	4
2. Bespreking	6
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	10
4. Stemming over het voorstel van decreet	11
5. Stemming over het voorstel van resolutie	12
Tekst aangenomen door de commissie.....	13

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen tijdens haar vergadering van woensdag 21 februari 2018.

Het voorstel van decreet werd in overeenstemming met artikel 26, 2, van het Reglement samen behandeld met het voorstel van resolutie betreffende interlandelijke adoptie (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1431/1).

Op het voorstel van decreet zijn twee amendementen ingediend. Ze werden verspreid als *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1430/2.

1. Toelichting door Katrien Schryvers bij het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen en bij het voorstel van resolutie betreffende interlandelijke adoptie

Katrien Schryvers zegt dat interlandelijke adoptie van kinderen al vaker is besproken. De situatie is sterk gewijzigd sedert de goedkeuring van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen. Het aantal interlandelijke adopties is sterk gedaald. In 2017 was er een stagnatie maar het aantal interlandelijke adopties ligt veel lager dan een aantal jaren geleden. Er zijn ook diverse kanalen met weinig adopties per kanaal. Een aantal kanalen kwam in opspraak en andere werden om diverse redenen stopgezet.

Er is een nieuw kader nodig maar de bevoegdheid wordt nog altijd gedeeld met het federale niveau. Daarom is er een voorstel van resolutie met vragen aan de federale overheid. Enige tijd geleden is de conceptnota voor nieuwe regelgeving inzake interlandelijke adoptie ingediend, waarover uitvoerige hoorzittingen zijn gehouden (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 600/1 en 2). Na de hoorzittingen is er bekeken welke decretale verbeteringen mogelijk zijn. Er is vooral gezocht hoe het federale niveau kan bijdragen aan een beter verloop van interlandelijke adopties. Het gaat om een efficiëntere manier van werken van overheid en adoptiediensten, om meer garanties voor kinderrechten en om goede begeleiding en ondersteuning van adoptieouders in het adoptieproces.

Er is een aantal concrete maatregelen opgenomen in de voorstellen van decreet en resolutie. Zo wil men komen tot één dienst voor maatschappelijk onderzoek. Daar wordt intussen werk van gemaakt maar de indieners willen dat expliciet decretaal opnemen. Het is duidelijk dat het aantal maatschappelijke onderzoeken sterk verschilt tussen de drie diensten voor maatschappelijk onderzoek. Bovendien verschilt het aantal positieve en negatieve beoordelingen. Eén dienst werkt efficiënter, bevordert expertiseopbouw en beoordeelt alle kandidaat-adoptanten op eenzelfde manier.

Verschillende kandidaat-adoptanten uitten tijdens de hoorzitting hun ongenoegen over de wachtlijsten wanneer een kanaal stilvalt, wordt afgesloten of wordt geschorst. Mensen kiezen in afspraak met hun adoptiedienst voor een kanaal. Omstandigheden leiden er soms toe dat een veilig en goed lopend kanaal ophoudt te bestaan of dat adopties worden stopgezet. Die kandidaat-adoptanten moeten voortaan kunnen overstappen op een andere wachtlijst met respect voor hun anciënniteit. Het is moeilijk uit te leggen dat wie moet kiezen voor een ander kanaal helemaal achteraan herbegint. Adoptieprocedures duren immers lang. Daarom is uitdrukkelijk opgenomen dat wanneer een kanaal wordt geschorst of gesloten, of als niet-actief wordt beschouwd, de Vlaamse Regering de rechtsgevolgen bepaalt voor de kandidaat-adoptanten met respect voor hun anciënniteit. Men kan niet zonder meer stellen dat er dan de facto een overstap is of dat men met een volwaardige centrale wachtlijst wil werken, omdat bepaalde herkomstlanden ook

werken met een centrale wachtlijst. Dat moet kanaal per kanaal bekeken worden. Rekening houden met de anciënniteit lijkt echter evident. De Vlaamse Regering wordt gevraagd om dat verder uit te werken.

Vanaf de leeftijd van 12 jaar heeft een geadopteerde recht op inzage in zijn adoptiedossier. Voor interlandelijke adoptie moet de geadopteerde zijn verzoek richten aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) maar voor binnenlandse adoptie is de adoptiedienst het aanspreekpunt. De indieners willen die bepalingen op elkaar afstemmen zodat inzage in een dossier voortaan zowel bij het VCA als bij de adoptiedienst kan.

Adoptie vergt emotioneel veel van kandidaat-adoptanten en adoptiekinderen. De indieners voorzien in psychologische bijstand die kan worden aangeboden in elke fase van het adoptieproces. Die taak wordt toegevoegd aan de adoptiediensten.

Na adoptie van een kind is er nazorg, naast ondersteuning en hulpverlening als dat nodig is. Het is niet altijd zo dat adoptieouders daarvoor graag aankloppen bij de adoptiediensten. Het dossier bevindt zich evenwel bij de adoptiediensten en de indieners willen die mogelijkheid daarom niet uitsluiten. Het voorstel van decreet bepaalt dat nazorg in de toekomst zowel bij het Steunpunt Adoptie als bij de diensten voor interlandelijke adoptie kan.

Diensten voor interlandelijke adoptie kampen met een aantal vragen. Tot welke leeftijd kan een kind geadopteerd worden? Wat met kinderen met special needs? Zij hebben vaak behoefte aan een forum om dergelijke vragen te stellen en ethische verantwoording te zoeken. Om die ethische reflex te faciliteren, zorgt het voorstel van decreet ervoor dat het raadgevend comité bij het VCA ethische reflecties kan uitbrengen over algemene vragen over interlandelijke adoptie. Aan dat raadgevend comité wordt een ethicus toegevoegd.

In het voorstel van resolutie zijn enkele vragen opgenomen. Elementair en primordiaal is de projectsteun. Kandidaat-adoptanten betalen projectsteun. Afhankelijk van het kanaal gaat de projectsteun naar de overheid of bijvoorbeeld naar een weeshuis in het land van herkomst. Het doel daarvan is meewerken aan het welzijn van kinderen en jongeren, wat strookt met het Verdrag van Den Haag dat opdraagt eerst oplossingen te zoeken in het herkomstland voor een kind dat niet thuis kan opgroeien. Kandidaat-adoptieouders zijn er niet altijd zeker van dat de projectsteun daarvoor wordt ingezet. Bepaalde kanalen vragen soms bepaalde bedragen wat tot opbod leidt. Er moet absoluut worden vermeden dat wie het meest betaalt een adoptiekind krijgt. Dat neigt immers naar kinderhandel.

Er moeten meer garanties zijn, al beseft iedereen goed dat regelgeving en werking in de herkomstlanden niet kunnen worden vergeleken met wat in eigen land gebeurt. Eisen stellen kan niet, maar Vlaanderen kan aangeven internationaal het voortouw te willen nemen om een fonds voor projectsteun op te richten. Dat fonds kan worden beheerd door Ontwikkelingssamenwerking zodanig dat er duidelijk zicht is op alle projecten waar die middelen heen gaan. Op die manier wordt een evaluatie mogelijk. Vlaanderen kan dat niet alleen. Het gaat erom initiatief te nemen. Er moet worden nagegaan of er Europees een draagvlak voor kan worden gevonden. Een bijkomend voordeel kan fiscale aftrek voor projectsteun zijn. Het gaat voor veel kanalen vaak om aanzienlijke bedragen waarvoor thans geen fiscale aftrekbaarheid geldt. Dat is allicht in één beweging te realiseren.

Voor de samenwerking tussen het federale en het regionale niveau wil men vooral incentives geven voor versterking. Dat kan door meer overleg en meer afspraken op voorhand zodat men bij groen licht voor adoptie heel de procedure kan afhandelen.

Alle adoptiediensten hebben in de herkomstlanden contactpersonen. Het zijn mensen die daar de begeleiding opnemen voor de kandidaat-adoptanten, die de contacten met weeshuizen onderhouden en ook meegaan met kandidaat-adoptanten naar de rechtbanken. Zij moeten betrouwbaar zijn. Dat is elementair om een adoptie correct te laten verlopen. Vanuit Vlaanderen en België controle uitvoeren op de betrouwbaarheid van de contactpersoon blijft moeilijk. Voor de indieners is dat een taak voor de ambassades en de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken. Zij verblijven in de herkomstlanden, en hebben meer mogelijkheden en middelen om de betrouwbaarheid van contactpersonen te verifiëren.

In het verleden zijn in een aantal dossiers problemen ontstaan na de kindtoewijzing en toen de kandidaat-adoptieouders al in het herkomstland verbleven om hun adoptiekind op te halen. Er is een degelijk communicatietraject ten aanzien van de adoptieouders nodig dat het VCA kan uitzetten.

Vlaanderen telt drie diensten voor de interlandelijke adoptie. Ze bemiddelen elk in een beperkt aantal dossiers en hebben elk hun kanalen. Er is uitvoerig gediscussieerd over het al dan niet overschakelen op één dienst. Het werk zou zo efficiënter verlopen, expertise zou gebundeld worden, begeleiding en nazorg van kandidaat-adoptanten zou beter verlopen en kandidaat-adoptieouders zouden meer kansen krijgen om te adopteren omdat ze vanuit verschillende kanalen mogelijkheden zouden krijgen. Eén dienst voor interlandelijke adoptie is als meest optimale situatie opgenomen in de conceptnota. Tegelijk stelt Katrien Schryvers dat er ook oog is voor onder meer de accreditatie bij een specifieke dienst. Er zijn zaken vermeld tijdens de hoorzittingen. In de voorstellen van decreet en resolutie is er niet voor gekozen om slechts één dienst te kunnen erkennen. De indieners willen in het voorstel van resolutie aangeven dat het belangrijk is dat de diensten met steun van Vlaanderen meer samenwerken. De diensten beseffen dat er veel van hen wordt gevraagd en dat ze met een beperkte equipe zijn. Kennis delen kan iedereen ten goede komen.

Ter conclusie herhaalt het lid dat het aantal interlandelijke adopties sterk is gedaald. In het belang van het kind en wanneer er geen oplossingen zijn in het eigen land, moet adoptie nog kunnen. Er zijn gezinnen die hun huis en hart willen openzetten om kinderen die niet op een goeie manier kunnen opgroeien in een herkomstland een goede thuis te geven. De procedures veronderstellen garanties over adopteerbaarheid, betrouwbaarheid van de contactpersonen, inzet van de middelen, expertise, begeleiding en nazorg. De kandidaat-adoptanten willen zekerheid over het verloop van de procedure en – onder meer bij een overstap – over de wachtlijsten.

2. Bespreking

Lorin Parys stelt dat bescheidenheid geen overbodige zaak is. De hoorzittingen boden veel input en met wat voorlicht doen de indieners wat ze kunnen binnen de eigen bevoegdheden. Daarmee zullen niet alle problemen opgelost raken. Dat moet men openlijk durven zeggen. Er is immers de overtuiging dat er geen sluitend systeem is waarmee het nooit meer mis kan lopen. Dat ligt onder meer aan de bevoegdheidsverdeling waardoor het bijzonder moeilijk is om een coherent adoptiebeleid te voeren. Ten tweede werkt men met landen die vaak een andere kijk hebben op een aantal zaken.

Ten derde loopt het niet altijd mis door foute regels maar omdat mensen elkaar niet willen of kunnen begrijpen. Het gaat om diensten op verschillende of dezelfde beleidsniveaus die elkaar niet vinden. De politiek kan de randvoorwaarden scheppen om dat zo min mogelijk te laten gebeuren maar kan er de facto niets aan doen. Als men evenwel weigert met elkaar samen te werken dan zijn de opties voor een wetgevend initiatief beperkt. Het lid richt graag een warme oproep aan iedereen die met interlandelijke adoptie bezig is om samen te werken aan een proactief

adoptiebeleid in het belang van het kind dat in zijn thuisland om een of andere reden niet eenvoudig kan opgroeien.

Bij het voorstel van resolutie vermeldt Lorin Parys dat het de verdienste van Katrien Schryvers is om fondsen en projectsteun op de agenda te zetten. Hij hoopt alvast iets te kunnen veranderen.

Aan elk ander punt in het voorstel van resolutie kan een land of casus worden gelinkt. Men probeert op zijn minst te leren uit dergelijke menselijke drama's. Punt twee linkt hij aan de casus uit Oeganda. Het is belangrijk dat tussen het Vlaamse en het federale niveau in een geest van vertrouwen en met respect voor elkaars bevoegdheden wordt samengewerkt. Beide elementen zijn daarbij van belang. De rol van de Dienst Vreemdelingenzaken moet daarin ook worden erkend. Er is voorts bilateraal overleg nodig met de FOD Buitenlandse Zaken, onder meer over het uitreiken van visa.

Punt vier is belangrijk voor N-VA die graag een draaiboek ziet ontstaan, zeker voor als het fout loopt. Dat moet er zijn voor alle diensten die bezig zijn met adoptie. Erger dan iets dat fout loopt, is dat kandidaat-adoptieouders geen of onvoldoende informatie krijgen. Het voorstel van resolutie pleit ervoor om kandidaat-adoptieouders te betrekken en deel te maken van de beschikbare informatie. Verstrekt alle nieuws, ook als dat niet goed is.

Op het einde van het voorstel van resolutie staat er een duidelijke aansporing om te streven naar meer samenwerking en harmonisatie tussen de drie verschillende adoptiediensten die in Vlaanderen actief zijn. Er mogen geen accreditaties verloren gaan. Men wil ook geen proces opleggen van bovenaf want dat kan tot perverse resultaten leiden. Er hoeven niet meer adopties te gebeuren dan nodig om kinderen te helpen. Lorin Parys herinnert er nog eens uitdrukkelijk aan dat Vlaanderen werkt met drie minuscule adoptiediensten die een klein aantal adopties uitvoeren. Het is verstandiger om zoveel mogelijk krachten te verenigen en niet in elk van die adoptiediensten voor elke functie iemand te hebben. De mankracht is er niet aanwezig.

Punt zes van het voorstel van resolutie gaat over controle op de contactpersoon in herkomstlanden en kan ook gelinkt worden aan een specifiek geval. In Sri Lanka deden zich recent problemen voor met een contactpersoon. De indieners willen dat daarop nauw wordt toegezien.

Artikel 12 van het voorstel van decreet zorgt ervoor dat men zo pragmatisch mogelijk kan omgaan met kandidaat-adoptieouders wanneer de samenwerking met een bepaald kanaal wordt stopgezet of opgeschort. Ze krijgen zo enige genoegdoening door niet helemaal achteraan te moeten aansluiten bij een nieuw adoptiekanaal. Het is zaak om door goede communicatie te zorgen dat voor iedereen duidelijk is wat er gebeurt als er iets in een herkomstland voorvalt dat een effect heeft op een kanaal. Het lid wil ervoor kunnen zorgen dat menselijke drama's worden vermeden. Hij is alvast tevreden met wat voorligt, al is het geen volledig sluitende aanpak.

Emmily Talpe stelt dat de voorstellen van decreet en resolutie het resultaat zijn van veelvuldig overleg en niet alleen parlementair. De hoorzittingen waren verhelderend, confronterend en waardevol. Aanvullend wil het lid nog vermelden dat ze tevreden is over het feit dat aan het Steunpunt Adoptie de opdracht wordt gegeven om een netwerk op te zetten van adoptiesensitieve welzijns- en gezondheidsdiensten, met ook de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten. Open Vld vindt dat belangrijk. Adoptanten vragen niet altijd graag hulp aan de adoptiedienst want dan moeten ze toegeven dat er problemen zijn. Geadopteerden voelen vaak geen band met adoptiediensten en verkiezen een beroep te doen op de reguliere hulpverlening. Het lijkt essentieel dat het Steunpunt Adoptie een register aanlegt van

adoptiesensitieve welzijns- en gezondheidsdiensten om een gerichte doorverwijzing mogelijk te maken. Ook de trefgroepen kunnen een belangrijke rol spelen. Ervaringen delen werkt verhelderend en helend.

Ook cruciaal is de decretale oplossing voor kandidaat-adoptanten die hun plek op de wachtlijst bedreigd zien of verliezen door het schorsen of stopzetten van een kanaal. Het wordt nog een hele dobber voor de Vlaamse Regering aangezien ze rekening moet houden met de plaats van anderen op de wachtlijst wanneer iemand moet worden ingeschoven. De bestaande regeling wordt ook als onrechtvaardig ervaren en bijgevolg is er een andere aanpak nodig.

Bij het voorstel van resolutie merkt het lid op dat 2017 op zijn minst heeft aange-toond dat voldoende overleg en samenwerking tussen de diverse diensten belangrijk is, over de beleidsniveaus heen. Dat moet voorkomen dat adoptanten voor onaangename verrassingen staan nadat ze al een hele adoptieprocedure hebben doorgelopen. De verbetering van de controle op de contactpersoon maakt daarvan intrinsiek deel uit. Kind en Gezin liet al horen dat een en ander vlotter verloopt sinds het overleg geïntensifieerd is. Er is nog werk.

Bij het fonds voor projectsteun zijn ethische bedenkingen niet veraf. Dat betreft de hoogte van de bedragen, maar ook het gebrek aan transparantie over de bestemming van de middelen. Een fonds kan dat opvangen en meer garanties bieden, maar moet ook realistisch zijn. In eerste instantie zal een draagvlak gevonden moeten worden in België om dan te onderzoeken of internationale afspraken mogelijk zijn. Het kan niet de bedoeling zijn om de kansen voor kandidaat-adoptanten te hypothekeren en daarom ondersteunt Open Vld de oproep om de haalbaarheid van een fonds te onderzoeken.

Het lid pikt nog in op de overweging of er één adoptiedienst moet zijn, dan wel een samensmelting van de drie bestaande. Na de hoorzittingen, en vanwege de bezorgdheid over de keuzevrijheid van kandidaat-ouders en over pluraliteit, was Open Vld geen voorstander van een abrupte versmelting. Samen met de indieners wil de fractie echter wel de kaart trekken van een betere afstemming van de werking om zo tot grotere eenvormigheid te komen.

Elke Van den Brandt is, hoewel het lang geduurd heeft, tevreden dat bijna twee jaar na de hoorzittingen twee parlementaire initiatieven worden besproken. Terwijl de commissie hoorzittingen organiseerde liep een maatschappelijk debat over interlandelijke adoptie. Er is toen zelfs gepleit voor het stopzetten van adoptie omdat kinderen in een ideale wereld in hun eigen land, omgeving of thuis kunnen blijven. Dergelijk radicaal voorstel ontkent de realiteit dat veel kinderen niet in een gezin kunnen opgroeien. Adoptie blijft helaas nodig en moet daarom verder uitgebouwd worden.

Het lid is tevreden dat er geen sprake is van een fusie van de adoptiediensten. Een fusie zou praktische problemen met de accreditaties opleveren. Voor kandidaat-adoptieouders is een adoptieprocedure een emotioneel proces. Omdat het een belangrijk proces is voor zowel de kandidaat-adoptieouders als voor het adoptiekind, moet er vertrouwen zijn in de adoptiedienst. Kandidaat-adoptieouders moeten achter visie en waarden van die dienst staan. Diversiteit is daarom zinvol. Voor administratieve processen zoals het uitbetalen van de zorgverzekering of kinderbijslag moet er keuze zijn tussen diensten. Het kan bijgevolg niet dat voor een persoonlijk proces zoals adoptie diversiteit enkel een kwestie van accreditaties is.

Elke Van den Bandt ging ervan uit dat het voorstel van resolutie voor meer samenwerking opteert omdat de indieners ervan geen fusie wensen. Na de toelichting van Katrien Schryvers lijkt het echter alsof een fusie mogelijk is zodra er een oplossing is voor de accreditaties. Dat de diensten meer moeten samenwerken, is een goede

zaak. Er moet, zeker over de wachtlijsten, overleg gepleegd worden, maar adoptie heeft baat bij diversiteit.

Het lid is tegelijk niet blind voor de realiteit. De huidige manier van werken veronderstelt veel expertise terwijl de slagkracht van de diensten allicht te beperkt is. De diensten moeten daarom versterkt worden ook al is het aantal dossiers beperkt. De diensten versterken zal ook het kanaalonderzoek ten goede komen. Kanaalonderzoek wordt in de voorstellen niet vermeld hoewel tijdens de hoorzittingen meermaals is opgeroepen tot actiever en proactieve inzet.

Het is een goede zaak dat een alternatief voor de projectmiddelen naar voren wordt geschoven. De nuancering ter zake is terecht omdat Vlaanderen dat alternatief niet alleen kan opzetten.

Dat de adoptieambtenaar inzagerecht kan verlenen, is positief.

Er wordt een aantal openingen gemaakt op het vlak van nazorg. Tijdens de hoorzittingen is er – zij het niet eensgezind – voor gepleit vrijwilligers een rol toe te kennen. Waarom opteren de indieners van de voorstellen niet voor zaken als lotgenotencontacten?

Er wordt op een voorzichtige wijze over het Federaal Agentschap voor Adoptie (FCA) gesproken. Er zijn de afgelopen jaren ettelijke vragen gesteld over de spanningen tussen VCA en FCA. Het is niet zo dat alles inmiddels is uitgeklaard. Het voorstel van resolutie vraagt slechts naar overleg, samenwerking en respect voor elkaar. Elke Van den Brandt pleit voor scherper bewoordingen. Het voorstel van resolutie moet wijzen op bevoegdheidsverdeling en wetten, en oproepen die te respecteren. In bepaalde concrete situaties zijn wettelijke afspraken niet gerespecteerd. Er zijn ooit wetsvoorstellen aangekondigd. In een volgende fase is dat afgezwakt tot protocolakkoorden en overleg. De onvoldoende scherpe formulering is de voornaamste reden waarom Elke Van den Brandt zich zal onthouden.

Voor *Freya Van den Bossche* mankeert het perspectief van het adoptiekind. Adoptabiliteit en kanalen moeten degelijk onderzocht worden. De wijze waarop het beleid zich afstemt op de noden van de adoptiekinderen moet in concrete resultaten omgezet worden. De kinderen voor wie adoptielanden een thuis zoeken, zijn vaak kinderen met een ontwikkelingsproblematiek of een handicap, kinderen met een zware voorgeschiedenis of kinderen die samen met broers en zussen geadopteerd worden. De zorg die Vlaanderen kan bieden moet afgestemd zijn op het profiel van het specifieke adoptiekind. Haar fractie zal zich om die reden onthouden.

Katrien Schryvers is ervan overtuigd dat expertise- en krachtenbundeling een grote meerwaarde kan hebben voor de adoptiediensten. Omdat een aantal elementen in dat geval gevaar creëren, is uitdrukkelijk gekozen voor samenwerking. Met de huidige decretale bepalingen is het niet mogelijk om tot de erkenning van één gefuseerde dienst over te gaan. Om tot één fusiedienst te komen, is een nieuwe decreetswijziging nodig. Dat is niet gepland. Dromen blijft echter toegestaan: door nauwer samen te werken leren de diensten elkaar beter kennen. In de toekomst kan aldus een en ander mogelijk worden. Vlaanderen moet die samenwerking ondersteunen.

De recent gemaakte nieuwe afspraken met FCA verdienen alle kansen. Niemand heeft er baat bij dat FCA en VCA lijnrecht tegenover elkaar staan. Respect, overleg en samenwerking zullen tot goede afspraken leiden, die in het belang zijn van adoptieouders en -kinderen die als eersten met de gevolgen van onderlinge problemen geconfronteerd worden. Adoptieouders die naar het herkomstland afreizen moeten er zeker van zijn dat alles in orde is om met het adoptiekind terug te komen. Harde taal helpt niet.

Nazorg wordt toegevoegd aan het takenpakket van zowel de adoptiediensten als het Steunpunt Adoptie. Beide instanties worden mede door Vlaanderen gefinancierd. Ze moeten in dat kader verantwoording afleggen ten aanzien van Vlaanderen. Werken met vrijwilligers valt buiten dat kader. Niets belet hen met vrijwilligers te werken. Op dit ogenblik doen adoptiediensten dat al.

Er moet aandacht zijn voor de adoptiekinderen. Er moet worden gewaakt over de adoptabiliteit van kinderen. Het voorstel van resolutie vraagt daarom aandacht voor de betrouwbaarheid van de contactpersonen. Om dezelfde reden wordt voor een projectsteunfonds gepleit. Het kan niet dat niet-adoptabele kinderen uit winstbejag voor adoptie worden voorgesteld. Daarnaast is het zo dat dit voorstel van decreet naast het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen gelegd moet worden. Alle opgelegde taken blijven gelden: diensten moeten toezien op de adoptabiliteit.

Het profiel van kinderen die ter adoptie worden voorgesteld, is sterk gewijzigd. De procedure in het herkomstland duurt vaak lang waardoor de adoptiekinderen geen baby's meer zijn. Hechting en taalverwerving verloopt moeilijker bij een zesjarige. Er zijn ook veel adoptiekinderen met special needs. Die kinderen moeten in Vlaanderen goed ondersteund en begeleid worden, maar dat is een opdracht voor de reguliere hulpverlening.

Ook de begeleiding van de kandidaat-adoptieouders moet verzekerd zijn. Dat is een onderdeel van de psychologische ondersteuning die adoptiediensten moeten bieden. Kandidaat-adoptieouders hopen op een kind. De procedure is lang. Ze moeten zich goed kunnen voorstellen tot welke zorg de beperking van hun adoptiekind leidt. In dat verband is er ook de bijkomende ethische taak voor het raadgevend comité. Dat het raadgevend comité wordt uitgebreid met een ethicus biedt de adoptiediensten ruggensteun en een klankbord.

Lorin Parys verwijst naar de toelichting bij artikel 11 van het voorstel van decreet waarin melding wordt gemaakt van trefgroepen van adoptanten en geadopteerden. Vrijwilligers kunnen zeker aan het netwerk toegevoegd worden.

In eerste instantie blijven er verschillende adoptiediensten bestaan. Ze worden gevraagd om door samen te werken toenadering te zoeken. Samenwerken is in het belang van adoptiekinderen en kandidaat-adoptieouders. Voor binnenlandse adoptie is er ook maar één dienst meer omdat het aantal adopties beperkt is. Pluralisme is daar gegarandeerd.

De adoptiediensten doen al kanaalonderzoek. Ze worden daartoe reeds aangespoord omdat een deel van hun vergoeding ervan afhankelijk is.

Er is een nieuw samenwerkingsprotocol met het federale niveau. N-VA heeft in de Kamer een wetsvoorstel ingediend dat de bevoegdheid van FCA duidelijk afbakent. De in commissie besproken ontsporingen moeten in de toekomst vermeden worden. Elke Van den Brandt geeft niet aan wat er anders mogelijk is naast het nieuwe samenwerkingsprotocol en de nieuwe bevoegdheidsomschrijving. Zaken als een communicatiedraaiboek en samenwerking tussen alle diensten moeten ongelukken vermijden.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1 tot en met 11

De artikelen 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen eenparig met 10 stemmen aangenomen.

Artikel 12

Amendement nr. 1 van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet strekt ertoe aan de voorgestelde tekst van artikel 20/1 een tweede lid toe te voegen: "Een buitenlands kanaal wordt als niet-actief beschouwd indien vanuit dit kanaal gedurende een periode van drie jaar geen kind werd geplaatst bij kandidaat-adoptieouders."

Katrien Schryvers merkt op dat het voorstel van decreet niet bepaalt wat een niet-actief kanaal is.

Elke Van den Brandt vraagt waarom voor een eerder beperkte termijn van drie jaar wordt gekozen.

Katrien Schryvers zegt dat kleine kanalen soms maar tot één of twee adopties per jaar leiden. De subsidievoorwaarden bepalen dat een kanaal binnen de drie jaar tot een adoptie moet leiden. De voorgestelde termijn spoot met die termijn en met de financiële regelgeving.

Amendement nr. 1 wordt met 8 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

Het geamendeerde artikel 12 wordt met 8 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

Artikel 13

Artikel 13 wordt zonder opmerkingen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

Artikel 14

Artikel 14 wordt zonder opmerkingen eenparig met 10 stemmen aangenomen.

Artikel 15

Amendement nr. 2 van Katrien Schryvers, Lorin Parys, Emmily Talpe, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Tine van der Vloet strekt ertoe de datum "1 januari 2018" te vervangen door de datum "1 september 2018".

Katrien Schryvers wijst erop dat nog een aantal uitvoeringsbesluiten voorbereid moet worden.

Amendement nr. 2 wordt met 8 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

Het geamendeerde artikel 15 wordt met 8 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

4. Stemming over het voorstel van decreet

Het geamendeerde voorstel van decreet wordt met 8 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

5. Stemming over het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt met 8 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Griet COPPE
Peter PERSYN,
verslaggevers

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 3, 5°, van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wordt het woord "eerste" opgeheven.

Art. 3. Aan artikel 7, §2, 2°, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede ", alsook een netwerk opzetten met bestaande adoptiesensitieve algemene en gespecialiseerde welzijns- en gezondheidsdiensten, en met de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten, met het oog op een efficiënte doorverwijzing" toegevoegd.

Art. 4. In hoofdstuk 3 van hetzelfde decreet wordt in het opschrift van afdeling 2 het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst".

Art. 5. In artikel 11 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

"§1. De Vlaamse Regering kan één dienst voor maatschappelijk onderzoek erkennen op advies van het Vlaams Centrum voor Adoptie.";

2° in paragraaf 4 wordt het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst";

3° paragraaf 5 wordt opgeheven.

Art. 6. In artikel 12 van hetzelfde decreet worden de woorden "van een dienst voor maatschappelijk onderzoek" vervangen door de zinsnede ", vermeld in artikel 11, §1,".

Art. 7. In hoofdstuk 3 van hetzelfde decreet wordt in het opschrift van afdeling 3 het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst".

Art. 8. In artikel 13, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst" en wordt het woord "ontvangen" vervangen door het woord "ontvangt".

Art. 9. In artikel 15 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het woord "eerste" opgeheven;

2° in paragraaf 2 wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

"2° de adoptanten psychosociaal bijstaan en voorbereiden op de komst van het kind;"

3° paragraaf 4 wordt opgeheven.

Art. 10. In artikel 16, §2, 2°, van hetzelfde decreet wordt het woord "eerste" opgeheven.

Art. 11. In artikel 20 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, eerste lid, 3°, worden de woorden "een dienst voor maatschappelijk onderzoek" vervangen door de woorden "de dienst voor maatschappelijk onderzoek";

2° in paragraaf 2, eerste lid, 9°, wordt tussen de zinsnede "adoptiediensten," en het woord "voorbereidingscentra" de zinsnede "het Steunpunt Adoptie," ingevoegd;

3° in paragraaf 2, eerste lid, 19°, wordt het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst";

4° in paragraaf 2, eerste lid, 23°, wordt het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst";

5° aan paragraaf 8, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

"Het raadgevend comité kan ethische reflecties uitbrengen over algemene vragen met betrekking tot interlandelijke adoptie.";

6° in paragraaf 8, vierde lid, worden tussen de woorden "raadgevend comité" en het woord "kunnen" de woorden "zetelt een ethicus en" ingevoegd.

Art. 12. In hetzelfde decreet wordt een artikel 20/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 20/1. De Vlaamse Regering bepaalt de rechtsgevolgen ten aanzien van kandidaat-adoptanten als een adoptiesamenwerking van een adoptiedienst met een buitenlands kanaal, al dan niet door het Vlaams Centrum voor Adoptie, wordt opgeschort, stopgezet of als niet-actief wordt beschouwd, waaronder de mogelijkheid dat die kandidaat-adoptanten, met respect voor hun individueel opgebouwde wachtanciënniteit, opgenomen worden op een andere wachtlijst voor interlandelijke adoptie.

Een buitenlands kanaal wordt als niet-actief beschouwd indien vanuit dit kanaal gedurende een periode van drie jaar geen kind werd geplaatst bij kandidaat-adoptieouders."

Art. 13. In artikel 25, §5, van hetzelfde decreet worden in de eerste zin tussen het woord "inzage" en het woord "moet" de woorden "bij de Vlaamse adoptieambtenaar of een adoptiedienst" ingevoegd.

Art. 14. In artikel 26, §1, van hetzelfde decreet wordt het woord "diensten" vervangen door het woord "dienst".

Art. 15. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum en uiterlijk op 1 september 2018.